



VAGGERYDS  
KOMMUN

# Barn som går i annan förskola eller skola än den i upptagningsområdet

---

UTREDNING

Ansvarig förvaltning: Barn och utbildningsförvaltningen  
Ansvarig tjänsteman: Stina Nordström, utvecklingschef



# Innehåll

---

Innehåll.....	2
Bakgrund.....	3
Metod .....	6
Resultat.....	9
Slutsats .....	18
Bilaga 1 .....	20



## Bakgrund

---

Vid Barn- och utbildningsnämndens möte i april 2021 fick Barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att genomföra en fördjupad studie av vad som påverkar barn- och elevunderlaget per delområde.

Det som aktualiserade frågan var april månads elev- och barnomsorgsrapport i barn- och utbildningsnämnden. I den prognos som presenterades avseende förväntat samt faktiskt antal barn per förskola framkom att det faktiska antalet barn i Åker var betydligt lägre än det förväntade medan dessa två siffror korrelerade betydligt bättre i exempelvis Bondstorp. En tes som lyftes under mötet var att vårdnadshavare i Åker väljer att placera sina barn i förskola i Skillingaryds tätort. Detta skulle i så fall förklara varför det varit ett stort tryck på platser till Skillingaryds förskolor trots att prognosen för Skillingaryds tätort med utgångspunkt i de barn som fanns inom upptagningsområdet inte påvisade ett sådant tryck. Även för Åkers skola kunde en liknande tendens skönjas – att det gick betydligt färre barn i skolan än vad som fanns i upptagningsområdet.

Barn- och utbildningsnämnden beslutade att ge förvaltningen i uppdrag att genomföra en fördjupad studie av vad som påverkar barn- och elevunderlaget per delområde.

I denna rapport redovisas den utredning som förvaltningen genomfört.

## Skollagen – om placering av barn i förskola och förskoleklass

Mottagande i förskola och skola liksom placering av elever vid förskoleenheter (specifika förskolor) och skolenheter är reglerat i skollagen.

### **För barn som ska börja förskolan gäller följande vid placering av barn vid förskoleenhet:**

Ett barn ska erbjudas plats vid en förskoleenhet (förskola) så nära barnets eget hem som möjligt. Skälig hänsyn ska tas till barnets vårdnadshavares önskemål. (8 kap. 15 § skollagen)

### **För barn i förskoleklass - som numera är obligatorisk - gäller följande vid placering vid skolenhet:**

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet.

Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen. (9 kap. 15 § skollagen)

## Det fria skolvalet

1992 infördes det fria skolvalet i Sverige vilket ger barn och deras vårdnadshavare möjlighet att själv välja vilken skola som eleven ska gå på. Enligt Skolverket innebär det fria skolvalet att vårdnadshavare har rätt att välja kommunal grundskola för sitt barn. Det innebär även att vårdnadshavare kan välja bland fristående skolor både i och utanför barnets hemkommun.

I praktiken fungerar det fria skolvalet egentligen mer som ett önskemål än ett val. Om antalet elever som vill gå på en viss kommunal grundskola överskrider antalet platser som skolan erbjuder görs ett urval utifrån den så kallade närhetsprincipen. Det innebär att eleven som bor i området närmast skolan får platsen om det blir konkurrens om platserna. Förtur ges också till barn som tidigare har tillhört skolenhetens förskola.

En offentlig huvudman är enligt Skollagen skyldig att ordna med skolskjuts för elever som uppfyller uppställda krav för sådan. Denna rätt gäller dock inte de elever som, via det fria skolvalet, väljer en annan kommunal skola än den som eleven blir anvisad till av kommunen. (9 kap. 15 b § skollagen)

## Upptagningsområden i Vaggeryds kommun

Vaggeryds kommun är indelat i ett antal så kallade upptagningsområden;

- Bondstorps upptagningsområde
- Byarums upptagningsområde
- Hoks upptagningsområde
- Klevshults upptagningsområde
- Skillingaryds upptagningsområde
- Svenarums upptagningsområde
- Vaggeryds upptagningsområde
- Åkers upptagningsområde

I alla upptagningsområden bortsett från Skillingaryd och Vaggeryd finns endast en förskola och en skola.

Upptagningsområdena aktualiseras inte förrän det att ett barn börjar förskoleklass. Då blir varje barn i kommunen anvisad till en skola inför skolstart. Vilken skola det blir utgår ifrån Vaggeryds kommuns upptagningsområden.

I förskolan, som inte är obligatorisk, finns inga upptagningsområden och barnen blir därmed inte heller anvisade till någon specifik förskola. Istället ansöker de vårdnadshavare som önskar förskoleplats för sitt barn om en sådan. I ansökan uppger vårdnadshavaren vilken förskola hen önskar för sitt barn (1:a, 2:a och 3:e-handsval) och principen är sedan att barnet erbjuds plats på den önskade förskolan om organisationen medger det.

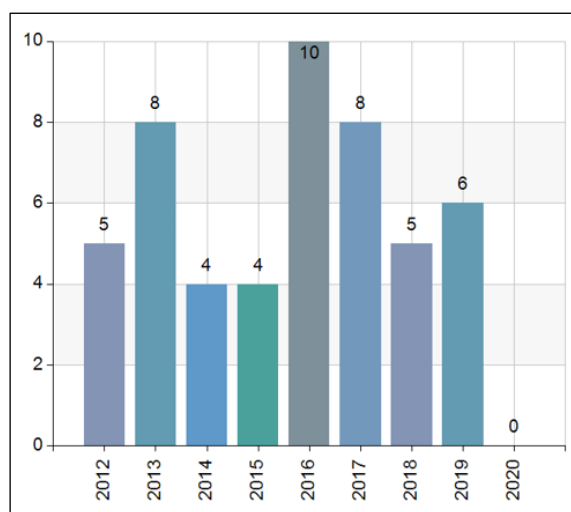
## Metod

### Urval

Urvalet i utredningen har begränsats till barn och elever födda 2012–2020 det vill säga barn mellan ett och nio år. Att vi inte ringde upp några vårdnadshavare med barn födda 2020 beror på att det inte fanns några barn födda 2020 som hade ansökt om förskoleplats utanför sitt upptagningsområde då undersökningen genomfördes.

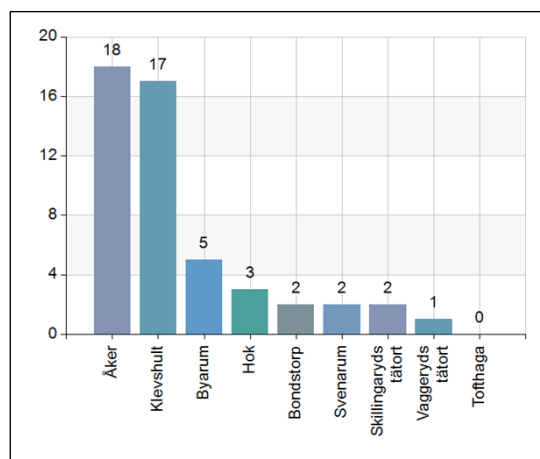
Diagrammen nedan visar vilka år barnen som ingick i undersökningen är födda.

År barnet är född		
Namn	Antal	%
2012	5	10
2013	8	16
2014	4	8
2015	4	8
2016	10	20
2017	8	16
2018	5	10
2019	6	12
2020	0	0
<b>Total</b>	<b>50</b>	<b>100</b>



Vårdnadshavare med barn som går på en annan förskola eller skola än den anvisade kontaktades inom ramen för utredningen. När urvalet gjordes utgick utredningen från de av kommunen organiserade upptagningsområdena. I denna organisation ingår inte kommunens enda fristående grundskola: Toftagaskolan. Med åren har det dock i praktiken bildats ett upptagningsområde omkring Tofteryd/Hagshult med omnejd vilket har resulterat i att en majoritet av barnen i denna region ser Toftagaskolan som det självklara valet. Utredningen tog därför med detta upptagningsområde i utredningen och endast de elever som är bosatta närmre exempelvis Klevshults skola men som trots det går på Toftagaskolan ingick i utredningen. Att upptagningsområdena var utgångspunkten i urvalet resulterade även i att ett barn som tillhör upptagningsområdet Vaggeryds tätort och anvisas till exempelvis Götafors skola men via det fria skolvalet valt att gå på Östra skolan inte ingår i utredningen då båda dessa skolor ligger i det upptagningsområde som eleven tillhör.

Upptagningsområde som barnet tillhör		
Namn	Antal	%
Bondstorp	2	4
Byarum	5	10
Hok	3	6
Klevshult	17	34
Åker	18	36
Svenarum	2	4
Toftaga	0	0
Vaggeryds tätort	1	2
Skillingaryds tätort	2	4
<b>Total</b>	<b>50</b>	<b>100</b>



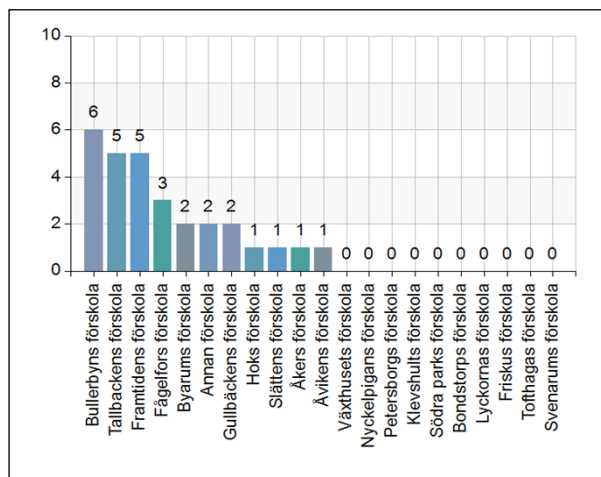
Viktigt att framhålla är att även om barn födda 2020 har ingått i utredningen så har vi inget underlag från en majoritet av dessa då många barn födda detta år ännu inte hade gjort något val till förskolan då utredningen genomfördes (19 barn av 184 födda 2020 i Vaggeryds kommun hade en placering då utredningen genomfördes).

I utredningen har det inte ingått att kontakta de barn och elever som valt en fristående förskola eller skola då syftet med utredningen inte var att undersöka vad som ligger bakom val av kommunal eller fristående skola. Det förekommer dock att elever i fristående förskolor eller skolor ingår i utredningen ändå då dessa barn fallit inom ramen för utredningen på grund av att de inte går i en förskola eller skola inom det upptagningsområde som barnet tillhör (de flesta barn i fristående förskolor och skolor går i en fristående verksamhet som ligger i det egna upptagningsområdet).

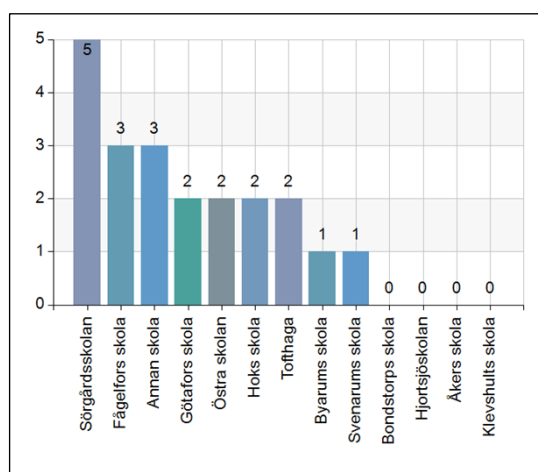
## Fördelning förskola och skola

Av de 50 barn som ingår i utredningen går 29 stycken i förskola och 21 stycken i skola enligt fördelningen nedan. Alternativen ”annan förskola” och ”annan skola” innebär att barnet går på en förskola eller skola utanför Vaggeryds kommun.

### Förskola



### Skola



## Genomförande

När urvalet av de barn som skulle ingå i utredningen hade gjorts samt kontaktuppgifter till dessa barns vårdnadshavare hade tagits fram påbörjades undersökningen.

En vårdnadshavare till varje barn som ingick i utredningen kontaktades via telefon under vecka 26. Uppringaren förklarade först sitt ärende vilket skedde på ett likvärdigt sätt för var och en som blev kontaktad.

Hej, jag heter X och jag ringer från Barn- och utbildningsförvaltningen. Vi har fått i uppdrag av våra politiker att undersöka hur föräldrar tänker när de väljer förskola och skola för sina barn. Det är viktigt för oss att få förståelse för det när vi planerar och utvecklar våra verksamheter. Att vi kontaktar dig nu beror på att ert/era barn går på eller ska gå på en annan förskola/skola än den som finns i ert upptagningsområde. De svar du ger är helt anonyma

Jag undrar därför om jag får ställa några frågor om detta? Det tar bara ett par minuter.

Alla som kontaktades svarade ja på att delta i undersökningen och de frågor som sedan ställdes utgick ifrån ett digitalt formulär i vilket de svar vårdnadshavaren gav fördes in (se bilaga 1).

Den centrala frågan i undersökningen är den som söker svar på vad som ligger bakom att barnet/eleven inte går på den anvisade förskolan eller skolan i hemmets upptagningsområde. Denna fråga ställdes medvetet som en öppen fråga utan att nämna ord som val o.s.v. Vårdnadshavaren fick svara fritt på frågan och under samtalet fyllde den som genomförde intervjun i formuläret. I formuläret fanns förutbestämda, förväntade svarsalternativ som den som intervjuade fyllde i under samtalet. Dessa var kategoriserade så att några av dem utgick ifrån att något **valts bort** medan andra utgick ifrån att det gjorts ett aktivt val **till något**. Beroende på hur den som svarade uttryckte sig valdes det eller de mest lämpliga alternativen. Den som ringde upp läste således inte upp alla de alternativ som fanns i formuläret utan kryssade i de alternativ som vårdnadshavarna spontant angav i sina svar. Det fanns även möjlighet att fylla i alternativet ”annat” då inget av de förutbestämda alternativen passade. Då detta alternativ valdes kunde den som intervjuade skriva i fritext för att förklara vad den som svarade uppgav i sitt svar. Det var vanligt förekommande att den som intervjuades angav flera olika anledningar till vad som låg bakom att barnet gick på en annan förskola eller skola. I formuläret fanns då möjlighet att fylla i flera olika alternativ.

Om en vårdnadshavare hade flera barn, exempelvis tre, fylldes 3 formulär i – ett för varje barn. Antalet ifyllda formulär återspeglar således antalet barn som ingår i utredningen.



## Resultat

Resultatet redovisas uppdelat för barn i förskola och skola. Slutligen redovisas resultatet endast för barn som tillhör upptagningsområdena Åker och Klevshult då barn från dessa upptagningsområden utgör en majoritet av det urval som ingått med utgångspunkt i de kriterier som fastställdes för utredningen. För övriga upptagningsområden ingick endast enstaka elever vilket inte möjliggör att några generella slutsatser kan dras för de områdena. En slutsats som dock går att dra är att det är relativt vanligt förekommande i upptagningsområdena Åker och Klevshult att vårdnadshavare väljer en annan förskola och/eller skola för sina barn än den som finns i upptagningsområdet. Därmed blir det intressant att undersöka mer i detalj vad som ligger bakom dessa val.

### Förskola

På frågan hur det kommer sig att vårdnadshavarens barn går på en annan förskola än den som finns i upptagningsområdet anger vårdnadshavarna följande: (märk väl att summan av de sammanlagda svaren blir fler än antal svarande då vårdnadshavarna hade möjlighet att ange flera alternativ).

Namn	Antal
Annat. Ange vad:	20
Förskolan jag valde underlättar logistiskt	20
Äldre syskon gick på den förskola jag valde	11
Förskolan jag valde ligger närmre hemmet	9
Förskolan jag valde har ett gott rykte (känsla)	8
Bra pedagoger på förskolan jag valde	6
Bra utomhusmiljö (gård och yttre miljö) på förskolan jag valde	4
Förskolan jag valde hade tillagningskök	4
Förskolan jag valde är har en bra storlek (liten)	3
Förskolan jag valde har en bra storlek (stor)	2
Förskolan jag valde har utbildad personal	2
Förskolan jag valde har en särskild inriktning (religiös / utomhus)	1
Förskolan jag valde erbjöd mitt barn miljöombyte	1
Förskolan jag valde bort var för liten	1
Pedagogerna på förskolan jag valde bort är inte bra	1
Förskolan jag valde bort har ett dåligt rykte (känsla)	1
Bra lokaler på förskolan jag valde	1

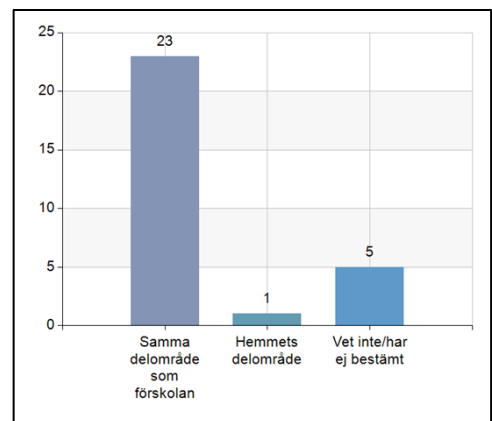
Det helt klart vanligaste skälet som vårdnadshavarna angav till att barnet gick på en annan förskola än den i upptagningsområdet var att det **underlättar logistiskt**. Hela 69 % av de tillfrågade vårdnadshavarna angav detta skäl vid valet av förskola för sina barn. Det näst vanligaste skälet som angavs var att **äldre syskon** går eller gått på den förskola som vårdnadshavaren valt. Runt 40 % av vårdnadshavarna angav detta skäl. Det tredje vanligaste skälet som angavs var att den förskola som valdes hade ett **gott rykte** vilket knappt 30 % av vårdnadshavarna angav som grund för sitt beslut. Det framgick tydligt i vårdnadshavarnas svar att det vanligaste var att man valde **till** något snarare än **bort** från den förskola som fanns i upptagningsområdet.

Typiska citat från vårdnadshavare som valt en annan förskola än den i upptagningsområdet är:

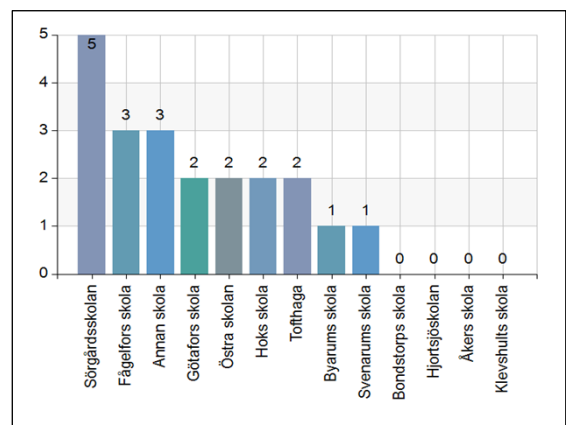
”Tidigare syskon har gått på förskola X och då underlättar det om alla barn går där”
”Vi ville att vårt barn ska gå på skola X sedan och då valde vi förskola Y för att den ligger nära den skola som hen sedan ska gå på eftersom då kommer vårt barn känna de barn som hen sedan ska gå i skolan med”
”Det blev praktiskt jobbigt och omständligt att åka till förskolan X då den ligger lantligt så även om vi vårdnadshavare själva gått på en sådan lantlig förskola och skola så valde vi en förskola i tätorten istället”
”Vi känner inte att vi tillhör upptagningsområde X även om vi gör det då vi bor närmre en förskola i ett annat upptagningsområde. Därför kändes det självklart att välja den förskola som ligger närmst hemmet även om den ligger i ett annat upptagningsområde”
”Det är låg personalomsättning och stabilt på den förskola vi valde”
”Vi har vänner som har sina barn på den förskola vi har valt och de har alltid varit nöjda”

Vårdnadshavare med barn i annan förskola än den som finns i upptagningsområdet fick även en kompletterande fråga som rörde barnets skolgång. Frågan som ställdes var ”Var tänker du att ditt barn ska gå i skola?”.

På denna fråga svarade 79 % av de tillfrågade att barnet ska gå i skola i samma delområde som den förskola där barnet är placerat vilket alltså innebär att barnet i sådana fall även kommer att gå i skola i ett annat upptagningsområde än det som barnet tillhör. 17 % anger att de inte har bestämt det än och en tillfrågad, 3,4 % anger att barnet ska gå i hemmets upptagningsområde.



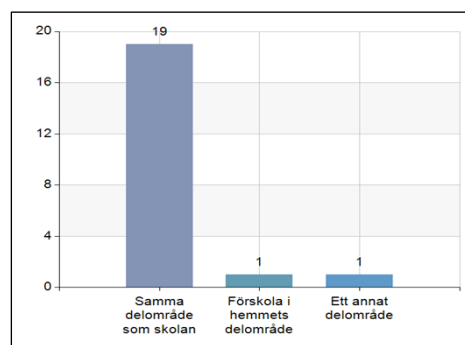
De vårdnadshavare som i föregående fråga svarade alternativet ”samma delområde som förskolan” fick frågan om vilken skola vårdnadshavarna i så fall önskar att barnet ska gå på. Svaren fördelades sig i enlighet med tabellen till höger. Alternativet ”Annan skola” är sådana skolor som ligger i en annan kommun än Vaggeryds kommun (Jönköping och Värnamo).



## Skola

De kontaktade vårdnadshavarna som hade barn på en annan skola än den i upptagningsområdet fick först svara på frågan på vilken förskola deras barn gick innan det började i skolan.

Som svar på frågan angav drygt 90 % av de tillfrågade att barnet gick i förskola i samma delområde som den skola där barnet nu går i skolan. En (3,4 %) av de tillfrågade svarade att barnet gick i hemmets delområde och en (3,4 %) att barnet varken gick i hemmets eller nuvarande skolans upptagningsområde.



De vårdnadshavare som svarade ”samma delområde som skolan” vilket var 19 av 21 fick även frågan hur det kommer sig att barnet hade gått på en förskola utanför hemmets delområde. Vårdnadshavarna angav då följande (märk väl att summan av de sammanlagda svaren blir fler än antal svarande då vårdnadshavarna hade möjlighet att ange flera alternativ).

Namn	Antal
Annat. Ange vad:	16
Förskolan jag valde underlättar logistiskt	10
Äldre syskon gick på den förskola jag valde	4
Förskolan jag valde ligger närmre hemmet	3
Förskolan jag valde har ett gott rykte (känsla)	2
Förskolan jag valde bort har ett dåligt rykte (känsla)	1
Bra lokaler på förskolan jag valde	1
Bra pedagoger på förskolan jag valde	1
Bra utomhusmiljö (gård och yttre miljö) på förskolan jag valde	1
Jag valde aktivt en fristående förskola	1
Pedagogerna på förskolan jag valde bort är inte bra	1
Förskolan jag valde erbjöd mitt barn miljöombyte	1
Lokalerna på förskolan jag valde bort var inte bra	1

Flera vårdnadshavare angav även alternativ som inte fanns med som förutbestämda. Typiska sådana skäl anges som citat nedan.

”Vi bodde i upptagningsområde X då och sen när vi flyttade till upptagningsområde Y så fick vårt barn gå kvar i upptagningsområde X”
”Vi fick inte plats på förskolan i vårt upptagningsområde och därför valde vi en förskola i ett annat upptagningsområde”
”Det är långt till förskolan i vårt upptagningsområde och vägen dit är sämre än till det upptagningsområde där förskolan som vi valde låg”

Alla 21 vårdnadshavare vars barn går i en annan skola än den i upptagningsområdet fick svara på frågan ”hur kommer det sig att ditt barn går på den skola som hon/han gör”. Vårdnadshavarnas svar fördelades sig enligt

nedan. (märk väl att summan av de sammanlagda svaren blir fler än antal svarande då vårdnadshavarna hade möjlighet att ange flera alternativ).

Namn	Antal
Annat. Ange vad:	19
Skolan jag valde underlättar logistiskt	15
Äldre syskon gick på den skola jag valde	9
Det var naturligt att mitt barn var kvar i samma delområde som den förskola där hen gick	8
Skolan jag valde ligger närmre hemmet	4
Bra pedagoger på skolan jag valde	2
Skolan jag valde är har en bra storlek (liten)	1
Bra lokaler på skolan jag valde	1
Bra utomhusmiljö (gård och yttre miljö) på skolan jag valde	1
Skolan jag valde bort har ett dåligt rykte (känsla)	1
Jag valde aktivt en fristående skola	1
Skolan jag valde har ett gott rykte (känsla)	1
Skolan jag valde har utbildad personal	1
Skolan jag valde har en bra storlek (stor)	1
Skolan jag valde bort var för liten	1
Skolan jag valde bort hade inte utbildad personal	1
Pedagogerna på skolan jag valde bort är inte bra	1
Lokalerna på skolan jag valde bort var inte bra	1

Flera vårdnadshavare angav alternativ som inte fanns med som förutbestämda. Typiska sådana skäl anges som citat nedan.

” Det första barnet hade sina kompisar i upptagningsområde X eftersom hon hade gått i förskola där och så har det även blivit för övriga barn”
”Det underlättar för oss att vårt barn går i skola åt samma håll som vi har våra arbeten”
”Det fanns inte de resurser som mitt barn behövde i den skola som ligger i vårt upptagningsområde”
”Jag vill inte att mitt barn ska ägna dagen åt att åka hit och dit”

## Fördjupning

Eftersom Klevshult och Åkers områden stack ut kommer nu dessa områden beskrivas separat.

### Klevshult

Av de 50 barn som gick i en annan förskola eller skola än den i upptagningsområdet i Vaggeryds kommun tillhörde 17 stycken Klevshults upptagningsområde. 5 av dessa går i förskolan och 12 stycken går i skolan. Totalt finns det 69 barn i åldersgruppen 2012–2020 i Klevshults upptagningsområde vilket innebär att ungefär en fjärdedel av barnen i denna ålderskategori går i förskola eller skola i ett annat upptagningsområde än det anvisade. (Barn födda 2020 är 5 i Klevshult varav ingen har valt förskola. Detta innebär i praktiken att om något eller några av dessa barn väljer en annan förskola än den i upptagningsområdet så kommer procentsatsen för barn som går i ett annat upptagningsområde att öka ytterligare. Väljer alla förskolan i upptagningsområdet så blir procentsatsen den samma som redovisas ovan).

Förskola		Skola	
Tallbackens förskola	2 barn	Sörgårdsskolan	5 barn
Bullerbyns förskola	1 barn	Fågelfors skola	3 barn
Gullbäckens förskola	1 barn	Tofthaga	2 barn
Åkers förskola	1 barn	Svenarums skola	1 barn
		Skola utanför kommunen	1 barn

### Förskola

De fem vårdnadshavare som har barn i förskolan angav följande skäl till valet av förskola (märk väl att en och samma vårdnadshavare kan ha angett flera olika alternativ).

Namn	Antal
Annat. Ange vad:	3
Förskolan jag valde underlättar logistiskt	3
Äldre syskon gick på den förskola jag valde	3
Bra pedagoger på förskolan jag valde	2
Förskolan jag valde bort har ett dåligt rykte (känsla)	1
Pedagogerna på förskolan jag valde bort är inte bra	1
Bra lokaler på förskolan jag valde	1
Bra utomhusmiljö (gård och yttre miljö) på förskolan jag valde	1

Samtliga 5 vårdnadshavare uppger att de tänker att barnet ska gå i skola i samma upptagningsområde som förskolan vilket innebär att även skolgången i så fall genomförs i ett annat upptagningsområde än hemmets.

### Skola

Av de 12 barn som gick på en annan skola än den i Klevshults upptagningsområde så hade 10 av dessa även gått i en förskola utanför upptagningsområdet, 1 hade gått i förskola i Klevshults upptagningsområde och en bodde inte i kommunen då barnet gick i förskola.

Skälen som angavs ligga till grund för valet av förskola framgår i tabellen nedan (märk väl att samma vårdnadshavare kan ha angett flera olika alternativ).

Namn	Antal
Annat. Ange vad:	9
Förskolan jag valde underlättar logistiskt	8
Äldre syskon gick på den förskola jag valde	2
Förskolan jag valde har ett gott rykte (känsla)	2
Förskolan jag valde ligger närmre hemmet	2
Förskolan jag valde bort har ett dåligt rykte (känsla)	1
Bra lokaler på förskolan jag valde	1
Bra pedagoger på förskolan jag valde	1
Bra utomhusmiljö (gård och yttre miljö) på förskolan jag valde	1
Jag valde aktivt en fristående förskola	1
Pedagogerna på förskolan jag valde bort är inte bra	1
Förskolan jag valde erbjöd mitt barn miljöombyte	1
Lokalerna på förskolan jag valde bort var inte bra	1

De vårdnadshavare som registrerades under ”Annat” angav följande:

Annat. Ange vad:
De äldre syskonen var i behov av resurser som vi upplevde att det inte fanns på Klevshults förskola i form av resurspedagoger. Sen när vi skulle välja för vårt yngsta barn valde vi samma skola så att de fick gå tillsammans.
Vägen in till Skillingaryd är bättre än till Klevshult
Det började med att vi inte ville att våra tidigare barn skulle behöva åka så långt (3 mil) till Klevshults förskola.
Hen fick inte plats på Klevshults förskola och då fick vi frågan om vi kunde ha vårt barn på Bullerbyn istället och tackade ja.
Vårt barn fick inte plats på Klevshults förskola men det gjorde inget då vi ändå hade tänkt välja Svenarum.
Vi vårdnadshavare har själva gått i Skillingaryd och då kändes det naturligt och bra att barnen gjorde det också. Vi funderade då även på att flytta till Skillingaryd men så blev det inte.
Vi ville att våra barn skulle få möjlighet att träffa alla typer av andra barn t.ex. barn med invandrarbakgrund. Landsbygden blir väldigt homogen.
Vi vårdnadshavare fick inget inflytande på Klevshult skola. Ingen riktig uppföljning av pedagogerna.

På frågan varför barnet går i den skola barnet gör angav vårdnadshavarna i Klevshults upptagningsområde följande (märk väl att en och samma vårdnadshavare kan ha angett flera olika alternativ):

Namn	Antal
Annat. Ange vad:	12
Skolan jag valde underlättar logistiskt	8
Äldre syskon gick på den skola jag valde	4

Det var naturligt att mitt barn var kvar i samma delområde som den förskola där hen gick	4
Skolan jag valde ligger närmre hemmet	3
Bra pedagoger på skolan jag valde	2
Skolan jag valde är har en bra storlek (liten)	1
Bra lokaler på skolan jag valde	1
Bra utomhusmiljö (gård och yttre miljö) på skolan jag valde	1
Skolan jag valde bort har ett dåligt rykte (känsla)	1
Jag valde aktivt en fristående skola	1
Skolan jag valde bort hade inte utbildad personal	1
Skolan jag valde har utbildad personal	1
Pedagogerna på skolan jag valde bort är inte bra	1
Skolan jag valde bort var för liten	1
Lokalerna på skolan jag valde bort var inte bra	1

De vårdnadshavare som registrerades under ”Annat” angav följande:

Annat. Ange vad:
<p>Samma anledning som val av förskola. Dvs det finns mer resurser i form av ex resurspedagoger på Bullerbyn/Sörgårdsskolan</p>
<p>Struligt om hon ska gå i skolan på Klevshult och fritids i Åker. Det blir ett fasligt åkande för mitt barn. Splittrat att gå på Klevshult, sen Åker och sen Sörgårdsskolan. Det känns som att det rätt som det är kan bestämmas någonting annat om Åkers skola. Vi vill ha kontinuitet och det får vi på Sörgårdsskolan. Vi vill inte att hon byter skola en massa gånger. Jag har gått själv på Åker i 6 år och vet hur det är att åka buss men nu känns det helt galet att barnen måste åka så mycket för att läsa så många ämnen. Skolan i Åker ställer bara till det för oss.</p>
<p>Det är inte rimligt att åka 6 mil om dagen för att komma till och från skolan. Sörgårdsskolan känns mer naturlig som skola för oss eftersom den ligger närmre. Det hade underlättat för oss om våra barn hade kunnat gå på Åker hela skolgången och inte hade behövt byta mellan åker och klevshult. Skolskjutsen blir inte optimal - de får åka länge och blir åksjuka. Det känns inte bra att vi inte får skolskjuts när vi har valt Sörgårdsskolan.</p>
<p>Vi ville att han skulle gå kvar på samma område som han hade gått på förskola då han hade kompisar från förskoletiden.</p>
<p>Kompisarna från förskolan fanns kvar i Svenarum</p>
<p>Det var för många lärarbyten i Klevshult vilket inte passade vårt barn som har särskilda behov. Mer kontinuitet på personal på den skola vi valde och större acceptans bland barnen kring att barn är olika. Ok att köra lite längre till Tofthaga när skolan är bra och mitt barn trivs och känner sig trygg.</p>
<p>Många av vårt barns kompisar skulle gå där (som hon gått på förskolan med). Vi ville egentligen att hon skulle gå på FÅ som vi vårdnadshavare har gjort men det fanns ingen plats där så då blev det Sörgårdsskolan</p>
<p>Hans kompisar från förskolan skulle gå på Fågelfors så då hamnade han där också</p>
<p>Vårt barn gick först på Klevshult men jag upplevde att det var stökigt där och då bytte vi skola till Sörgårdsskolan. Jag fick inget bra intryck av skolan. Jag ville inte ha mitt barn där. Mycket personalomsättning.</p>
<p>Socialt - att han ska få möjlighet att umgås med samma barn som på förskolan. Vi har lika långt till Åker som till Skillingaryd - Klevshult ligger helt fel. Det hade nog inte blivit Åker ändå även om jag gått där själv</p>

och trivdes bra där. Det känns ovisst med Åker. De kommer ju till Skillingaryd tillslut ändå så då kan de lika gärna börja där.

#### Kompisar

Kompisar. Det är för mycket av byte av personal på småskolorna. Ingen kontinuitet. Först ska man på Klevshult - sen till Åker - sen vidare till Skillingaryd. Orolig att de inte skulle lära sig och ha med sig tillräcklig kunskap. Ingen satsning på Åker skola. De bra pedagogerna finns inte på småskolorna en längre tid. Inte attraktivt att söka sig dit. Man satsar inte på landsbygden.

## Åker

Av de 50 barn som gick i en annan förskola eller skola än den i upptagningsområdet i Vaggeryds kommun tillhörde 18 stycken Åkers upptagningsområde. Av dessa går alla 18 i förskola. Ingen i den urvalsgrupp vi undersökt går i någon skola utanför upptagningsområdet vilket beror på att utredningen endast omfattar barn födda 2012–2020 det vill säga barn som går i förskola eller F-3. Åkers skola har i nuläget årskurs 4–5 och barn i dessa årskurser ingår inte i utredningen. Totalt finns det 38 barn i åldersgruppen 2016–2020 (förskoleåldern) i Åkers upptagningsområde vilket innebär att ungefär hälften av barnen i denna ålderskategori går i förskola i ett annat upptagningsområde än det anvisade (Barn födda 2020 är 7 i Åker varav 6 inte har valt förskola. Detta innebär i praktiken att om något eller några av dessa barn väljer en annan förskola än den i upptagningsområdet så kommer procentsatsen för barn som går i ett annat upptagningsområde att öka ytterligare. Väljer alla dessa förskolan i Åker så blir procentsatsen den samma som redovisas ovan).

Förskola	
Bullerbyns förskola	5 barn
Framtidens förskola	5 barn
Fågelfors förskola	3 barn
Tallbackens förskola	3 barn
Gullbäckens förskola	1 barn

13 av 18 vårdnadshavare anger att de tänker att barnet ska gå i skola i samma upptagningsområde som förskolan (72 %), en vårdnadshavare anger att hen tänker att barnet ska gå i skolan i hemmets upptagningsområde och 4 stycken vet inte eller har inte bestämt sig. Därmed kan ungefär hälften av de blivande skolbarnen de närmaste 3 åren förväntas välja en skola i ett annat upptagningsområde än Åker.

De 18 vårdnadshavare som har barn i förskolan angav följande skäl till valet av förskola (märk väl att en och samma vårdnadshavare kan ha angett flera olika alternativ).

Namn	Antal
Annat. Ange vad:	13
Förskolan jag valde underlättar logistiskt	13
Förskolan jag valde ligger närmre hemmet	9
Förskolan jag valde har ett gott rykte (känsla)	7
Äldre syskon gick på den förskola jag valde	5
Förskolan jag valde hade tillagningskök	4
Bra pedagoger på förskolan jag valde	4
Bra utomhusmiljö (gård och yttre miljö) på förskolan jag valde	3
Förskolan jag valde är har en bra storlek (liten)	2



Förskolan jag valde har utbildad personal	2
Förskolan jag valde erbjöd mitt barn miljöombyte	1
Förskolan jag valde bort var för liten	1
Förskolan jag valde har en särskild inriktning (religiös / utomhus)	1
Förskolan jag valde har en bra storlek (stor)	1

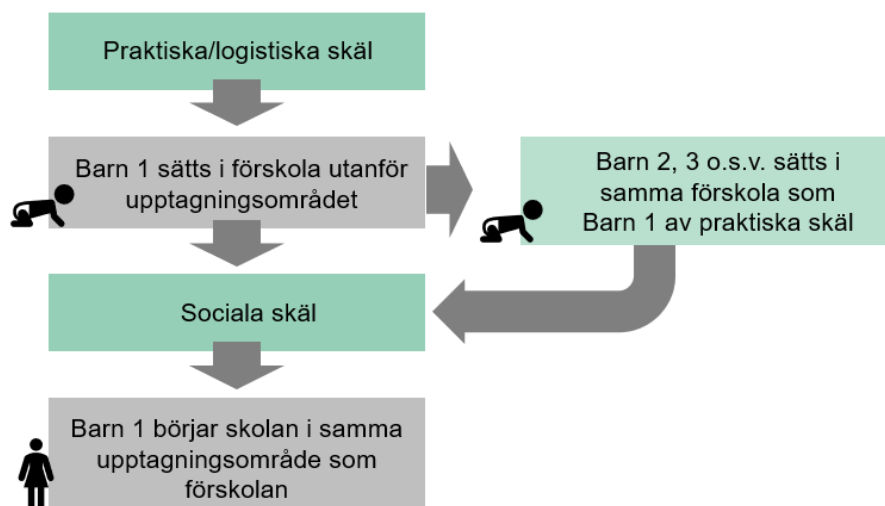
De vårdnadshavare som registrerades under ”Annat” angav följande:

<b>Annat. Ange vad:</b>
Det finns mycket som talar emot Klevshult och Åker. Många skolbyten, dyrt att köra barnen den långa sträcka från hemmet som skolan/förskolan ligger. Jobbigt då barnen får tandläkartid o.s.v.
Vi sökte först till FÅ förskola där tidigare barn hade gått men där var det fullt och vi erbjöds plats på Bullerbyn.
När det gäller skola så tänker jag absolut att hon ska gå på Sörgårdsskolan. Många av hennes kompisar kommer att gå där.
Pedagogerna är openminded på den förskola vi valde
Vi ville ha honom på Klevshult eller Åker för där har vi föräldrar gått. Men vi valde Bullerbyn för att han sedan skulle gå på Sörgårdsskolan då det innebär att han kan gå hela sin skolgång där. Vi ser det som negativt att han annars måste byta skola mellan låg och mellanstadiet och sedan även i åk 6. Om han hade kunnat gå hela skolgången i Åker så hade vi helst sett det och då hade valt Åkers skola.
Vi hade gärna valt en mer lantlig förskola då vi vårdnadshavare själva har gjort det men det blev praktiskt jobbigt och omständligt att åka till Åker
Förskolan vi valde hade inte någon stor personalomsättning. Val av skola: Om endast Klevshult lutar det åt Skillingaryd. Om Åker har lågstadium kan det vara aktuellt.
Bra kontinuitet bland personalen på Framtiden. Om lågstadium finns i Åker kan det vara aktuellt. Om endast lågstadium i Klevshult blir det antagligen Skillingaryd.
När jag var yngre gick jag på Åkers skola men vi vill att han ska gå i skolan i Skillingaryd sen och då vill vi att han redan på förskolan går i Skillingaryd så att han får vänner där som han känner sedan i skolan.
Vi tänker att vi tillhör Skillingaryd för vi bor så nära samhället och min man som alltid bott där vi bor nu och han gick i skolan i Skillingaryd.
Bra att träffa barn med olika nationaliteter som bättre motsvarar hur samhället ser ut idag. Det är mer homogent på landsbygden.
Pedagogerna känns sammansvetsade på förskolan vi valde. Planerar inför skolstart att hen ska gå inne i Skillingaryd för att underlätta logistiken då det blir närmre än till upptagningsområdet.
Pedagogerna känns sammansvetsade. Planerar inför skolstart att hen ska gå inne i Skillingaryd för att underlätta logistiken då det blir närmre än till upptagningsområdet.

## Slutsats

### Första barnet styr

I utredningen framgår tydligt att valet av förskola för familjens första barn är helt centralt för var övriga barn i familjen kommer att gå i förskola och senare skola. Det som ligger bakom valet av förskola för det första barnet är i en övervägande majoritet av fallen praktiska och logistiska skäl. Var vårdnadshavarna arbetar och vilken väg de tar till arbetet påverkar i mycket hög grad var de väljer att placera sitt barn i förskola. När barnet väl har börjat i en förskola utanför upptagningsområdet tillkommer, förutom det att de praktiska och logistiska skälen fortsatt spelar stor roll, ytterligare en viktig aspekt och det är den sociala. Vårdnadshavarna lägger stor vikt vid sina barns sociala kontakter och kompisrelationer. Har ett barn gått i en förskola utanför upptagningsområdet och fått vänner där så väljer vårdnadshavarna i princip alltid att låta barnet gå i skola tillsammans med barnen i det upptagningsområdet där barnet har gått i förskola. På så sätt blir valet av förskola i praktiken även ett val till skolan om än indirekt.



Valet av förskola är mer fritt och utgår inte från de upptagningsområden som så småningom gäller för skolan då barnen anvisas till olika specifika skolor. Detta får konsekvenser för barnens skolgång då de enligt vad som framkommit i utredningen ofta blir kvar i det upptagningsområde där den valda förskolan ligger. En slutsats blir därför att vårdnadshavarna i praktiken väljer bort sitt upptagningsområde redan då barnen börjar i förskola.

### Klevshult och Åker

För upptagningsområdena Klevshult och Åker framgår det tydligt att många vårdnadshavare, av främst logistiska och praktiska skäl, väljer att deras barn ska gå i förskola och/eller skola i Skillingaryd men i vissa fall även Toftagaskolan. Ofta finns förklaringen i att vårdnadshavarna helt enkelt arbetar i Skillingaryd eller åker förbi Skillingaryd på väg till arbetet men även sådana konkreta saker som att hämta sitt barn för att köra till tandläkaren påverkar valet.

Ytterligare ett skäl som många vårdnadshavare i Åker och Klevshults upptagningsområde uppger som ett skäl till att man framför allt väljer en skola i Skillingaryd är att ett sådant val innebär en större kontinuitet för barnet som då slipper flera skolbyten. Även det faktum att barnet slipper att åka långa sträckor till och från skolan samt

mellan skolan och tätorten för att genomföra olika ämnen i skolan lyfts som en viktig aspekt som vårdnadshavarna väger in i sitt beslut.

Flera vårdnadshavare lyfter att de ser det som negativt att det finns lågstadium i Klevshult och årskurserna 4–5 i Åker då detta innebär dels skolbyten för deras barn, dels att deras barn med detta upplägg får en lång resväg till antingen Klevshult (de som bor i Åker) eller Åker (de som bor i Klevshult). Dessutom uttrycker flera vårdnadshavare att deras barn till slut ändå hamnar i Skillingaryd (från och med årskurs 6) så då kan de lika gärna börja där redan från början.

I samtal med de vårdnadshavare som framför allt hade barn i förskoleåldern framgick även att de inte kände till att de tillhörde Åkers och Klevshults upptagningsområde. De kände inte någon naturlig koppling till dessa. Istället upplevde de sig tillhöra Skillingaryds upptagningsområde då de angav att hemmet låg närmre Skillingaryd än Åker/Klevshult. Flera vårdnadshavare blev förvånade när de fick information om att deras barn, från och med förskoleklass, kommer att tillhöra Åkers eller Klevshults upptagningsområde. Flera av dessa vårdnadshavare ifrågasatte även det faktum att barnens rätt till skolskjuts upphörde då de valde en annan skola än den i upptagningsområdet. För dessa vårdnadshavare var det ologiskt att deras barn har rätt till en längre skolskjuts till Åker eller Klevshult men inte till exempelvis Sörgårdsskolan som vårdnadshavarna angav låg betydligt närmre hemmet.

I detta sammanhang är det viktigt att påminna om att Skollagen tydligt skriver fram att vårdnadshavarens önskemål om förskola och skola för sitt eller sina barn ska beaktas av hemkommunen samt att önskemålen ska tillgodoses om det inte innebär betydande organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser för kommunen. Även närhetsprincipen skrivs tydligt fram. Det sätt på vilket upptagningsområdena i Vaggeryds kommun är organiserade sätter delvis skollagens principer ur spel då det i dagsläget förekommer att barn i Vaggeryds kommun hänvisas till en skola som ligger längre ifrån hemmet än den skola som ligger geografiskt närmast.

I utredningen framkommer att det spelar roll hur andra familjer väljer förskola för sitt barn. Så är fallet främst i Åker där det finns flera barn som går på den fristående förskolan Framtiden. Vårdnadshavarna som har barn i denna förskola anger att de har vänner som valt Framtidens förskola och att de varit nöjda med den förskolan vilket påverkat deras val.

## Bilaga 1

---



### Upptagningsområde som barnet tillhör

- Bondstorp
- Byarum
- Hok
- Klevshult
- Åker
- Svenarum
- Toft Haga
- Vaggeryds tätort
- Skillingaryds tätort

### År barnet är född

- 2012
- 2013
- 2014
- 2015

2016

2017

2018

2019

2020

### **Förskola som barnet går på**

Bullerbyns förskola

Gullbäckens förskola

Tallbackens förskola

Fågelfors förskola

Framtidens förskola

Svenarums förskola

Hoks förskola

Växthusets förskola

Nyckelpigans förskola

Petersborgs förskola

Åvikens förskola

Södra parks förskola

- Slättens förskola
  - Byarums förskola
  - Bondstorps förskola
  - Lyckornas förskola
  - Friskus förskola
  - Toftthagas förskola
  - Åkers förskola
  - Klevshults förskola
  - Annan förskola
- 

### **Hur kommer det sig att ditt barn går på den förskolan?**

- Förskolan jag valde ligger närmre hemmet
- Förskolan jag valde underlättar logistiskt
- Förskolan jag valde är har en bra storlek (liten)
- Förskolan jag valde har en bra storlek (stor)
- Förskolan jag valde hade tillagningskök
- Äldre syskon gick på den förskola jag valde
- Bra lokaler på förskolan jag valde

- Bra pedagoger på förskolan jag valde
  - Bra utomhusmiljö (gård och yttre miljö) på förskolan jag valde
  - Förskolan jag valde har en särskild inriktning (religiös / utomhus)
  - Jag valde aktivt en fristående förskola
  - Förskolan jag valde har ett gott rykte (känsla)
  - Förskolan jag valde erbjöd mitt barn miljöombyte
  - Förskolan jag valde har utbildad personal
  - Förskolan jag valde bort försvårade logistiskt
  - Förskolan jag valde bort var för liten
  - Förskolan jag valde bort var för stor
  - Förskolan jag valde bort hade inte tillagningskök
  - Lokalerna på förskolan jag valde bort var inte bra
  - Pedagogerna på förskolan jag valde bort är inte bra
  - Utomhusmiljön (gård och yttre miljö) på förskolan jag valde bort är inte bra
  - Förskolan jag valde bort har ett dåligt rykte (känsla)
  - Förskolan jag valde bort hade inte utbildad personal
  - Annat. Ange vad:
- 

**Var tänker du att ditt barn ska gå i skola?**

- Samma delområde som förskolan
- Hemmets delområde
- Vet inte/har ej bestämt

**Skola som barnet ska gå (f-klass) / går på?**

- Bondstorps skola
  - Byarums skola
  - Hjortsjöskolan
  - Götafors skola
  - Östra skolan
  - Svenarums skola
  - Hoks skola
  - Åkers skola
  - Klevshults skola
  - Fågelfors skola
  - Sörgårdsskolan
  - Toft Haga
  - Annan skola
-



### Var gick ditt barn i förskola? (senaste)

- Samma delområde som skolan
- Förskola i hemmets delområde
- Ett annat delområde

### Hur kommer det sig att ditt barn gick på den förskolan?

- Förskolan jag valde ligger närmre hemmet
- Förskolan jag valde underlättar logistiskt
- Förskolan jag valde är har en bra storlek (liten)
- Förskolan jag valde har en bra storlek (stor)
- Förskolan jag valde hade tillagningskök
- Äldre syskon gick på den förskola jag valde
- Bra lokaler på förskolan jag valde
- Bra pedagoger på förskolan jag valde
- Bra utomhusmiljö (gård och yttre miljö) på förskolan jag valde
- Förskolan jag valde har en särskild inriktning (religiös / utomhus)
- Jag valde aktivt en fristående förskola
- Förskolan jag valde har ett gott rykte (känsla)
- Förskolan jag valde erbjöd mitt barn miljöombyte

- Förskolan jag valde har utbildad personal
  - Förskolan jag valde bort försvårade logistiskt
  - Förskolan jag valde bort var för liten
  - Förskolan jag valde bort var för stor
  - Förskolan jag valde bort hade inte tillagningskök
  - Lokalerna på förskolan jag valde bort var inte bra
  - Pedagogerna på förskolan jag valde bort är inte bra
  - Utomhusmiljön (går och yttre miljö) på förskolan jag valde bort är inte bra
  - Förskolan jag valde bort har ett dåligt rykte (känsla)
  - Förskolan jag valde bort hade inte utbildad personal
  - Annat. Ange vad:
- 

### **Hur kommer det sig att ditt barn går på den skola som hon/han gör?**

- Skolan jag valde underlättar logistiskt
- Skolan jag valde ligger närmre hemmet
- Skolan jag valde är har en bra storlek (liten)
- Skolan jag valde har en bra storlek (stor)
- Skolan jag valde hade tillagningskök

- Äldre syskon gick på den skola jag valde
- Bra lokaler på skolan jag valde
- Bra pedagoger på skolan jag valde
- Bra utomhusmiljö (gård och yttre miljö) på skolan jag valde
- Skolan jag valde har en särskild inriktning (religiös / utomhus)
- Jag valde aktivt en fristående skola
- Skolan jag valde har ett gott rykte (känsla)
- Skolan jag valde erbjöd mitt barn miljöombyte
- Skolan jag valde har utbildad personal
- Skolan jag valde bort försvårade logistiskt
- Skolan jag valde bort var för liten
- Skolan jag valde bort var för stor
- Skolan jag valde bort hade inte tillagningskök
- Lokalerna på skolan jag valde bort var inte bra
- Utomhusmiljön (gård och yttre miljö) på skolan jag valde bort är inte bra
- Pedagogerna på skolan jag valde bort är inte bra
- Skolan jag valde bort hade inte utbildad personal
- Skolan jag valde bort har ett dåligt rykte (känsla)
- Det var naturligt att mitt barn var kvar i samma delområde som den förskola där hen gick

Annat. Ange vad:

---